

NÉPMŰVELŐK EGYMÁS KÖZT

Népművelési nap Nagykállóban

A Szabolcsvármegyei Iskolánkülső Népművelési Bizottság június hó 18-án Nagykállóban járási népművelési napot rendezett háziipari kiállítással és torna-bemutatóval egybekötve. Ünnepi díszbe öltözött erre a napra Nagykálló népe. *Dr. Siposs Ferenc* főszolgabíró vezetésével indult meg a járás lakosságának bevonulása az ünnepély színhelyére. Egymásután érkeztek díszes virágfüzérre kocsikon az újfehértói, bökönyi, napkori, balkányi, szakolyi, kálmánháza, vadastanyai és perkedpusztai magyarok festői népviseletben. Csakhamar zsúfolásig megtelt ünneplő néppel a gimnázium hatalmas udvara.

Dr. Gally Rezső tanügyi főtanácsos, kir. tanfelügyelő gyönyörű szavakkal méltatta a nap jelentőségét. Ez a lelkes magyar ifjúság szereplésével megmutatja, hogy méltó ősei szelleméhez. Tanulni, művelődni, előhaladni akar, mert csak ilyen lelkiürellel szolgálhatja a szebb magyar jövődőt. Azért gyűlekeztek össze, hogy megismerjék egymás képességeit, szokásait, műveltségi színvonalát, népi sajátosságait. Egymás példájából akarnak tanulni. Örömmel látja, hogy a falu népével együtt vannak a tanítók és a jegyzők is, akiknek lelkes munkássága nélkül nem sikerülhetett volna ilyen szépen ez a népművelési nap. Egetverő éljenzés dördült fel, amikor *Gally Rezső* megemlékezett szeretett Kormányzó urunkról születésnapja alkalmából. Várjuk a Vezér hívó szavát és ha kibontja a zászlót, mind ott leszünk a harcok tüzeiben.

Ezután a háziipari és kézimunkakiállítás megnyitása következett. A kiállítást *vitéz Kiss Jenő* iskolafelügyelő igazgatótanító rendezte nagy hozzáértéssel és szeretettel. Örömmel állapíthattuk meg, hogy tervszerű népműveléssel lehet egyes községekben feltámasztani azt a népviseletet, amelyet már régen elfeledett a nép. Különösen megkapó szép a nagykállóiak virágos himzett viselete. Külön meg kell említenünk azt a szép szokást, hogy a magyaros népviseletet nemcsak

a nép gyermekei, de a tanítónők is viselik s ezzel követésreméltó példát adnak az ifjúságnak.

A kiállítás gazdag anyagából láthatuk, hogyan válik kenyérré a háziipari munka. Bemutatták, hogyan szövik a hadsereg részére a megrendelt sok ezer darab kaptát, hogy készítik a Hangya részére a pamutos szövetet népruházati célokra és a szép fehér kendervásznat levente-egyenruháknak, sőt női kosztűmöknek is. Bemutattak sok ízléses függöny-, szőnyeg- és asztalterítő szőttest, melyeknek már piacot is tudtak szerezni. Újabbán Nagykállóban sok szép csipkét vernek. Kedves meglepetés volt a hozzáértők részére egy tanítónő lakásában található magyaros kézimunkagyűjtemény. Kiegészítette ezt a sok háziipari anyagot az iskolásgyermekek kézimunkája és pár tehetséges falusi ember által készített szobrászmunka, meg ceruzarajz.

A gazdag háziipari kiállítás megtekintése után a városi sporttelepen tartották meg a gyermekek torna- és énekbemutatóját igen nagy sikerrel. Színvonalas, értékes számokat láthattunk.

A tulajdonképeni népművelési nap délután 4 órakor vette kezdetét a vasúti vendéglő óriási árnyas kertjében, hol több ezer főnyi közönség jelent meg. Ezt *Gáspár Endre* nagykállói tanító rendezte nagy hozzáértéssel.

Legkiemelkedőbb száma volt a gazdag programnak a nagykállói gyöngyösbokrétások kállai kettősének bemutatója. Nagyon kedvesek voltak a kisbokrétások táncjelenetei is. Vegyes énekkari számokat adtak elő Nagykálló, Újfehértó, Perkedpuszta és Kálmánháza dalosai, népszokásokat a szakolyiak, vadastanyaiak, nyírmihálydiak, népi táncokat a kálmánháziak és bökönyiek. A bemutatók értékét nagyban emelte az, hogy mindenik csoportnak a saját cigányzenekara húzta a szép magyar nótákat.

A szabolcsi népművelés magas színvonalát bizonyította ez a népművelési nap. Illesse elismerés mindazokat, akik sikerét előmozdították. *Földes Ferenc*

Gazdanevelés

Általános a panasz, hogy az iskolán kívüli előadásokat nem részesíti a falu népe kellő figyelemben. Egy-két előadásra csak összejönnek az emberek, lassanként azonban elmaradoznak. Így aztán hiábavaló a többtermelés hirdetése és a közegészségügyi, erkölcsi, jogi stb. kérdések fejtegetése, mert nincs kinek előadni. Ezt mondják nagyon sokan azok, akik megkezdték a falusi magyart továbbképezni, de csalódtak benne.

Viszont ha földművelő embertől kérdezem meg, hogy miért nem jár az előadásokra, legtöbb esetben az a válasz, hogy azért, mert az „urak” úgy sem törődnek a parasztemberrel. A másik része még tovább megy: azt mondja, hogy nem tanul ott semmit.

Mindezekből pedig két igazság következik. Az egyik az, hogy még mindig lehetnek, akik nem tartják elég fontos kérdésnek a magyar földművesosztály továbbképzését. A másik pedig, hogy nemcsak tanítani kell az embereket, hanem elsősorban arra kell nevelni őket, hogy tanulni tudjanak! *Meg kell munkálni a talajt, hogy a belevetett mag kalászába szökkenjen!*

Az elsőt könnyű megváltoztatni. Mert elég hozzá annak a meg gondolása, hogy csak olyan emberekre szabad értékes földművelő népiünk vezetését rábízni, akik feladatuk komolyságával tisztában vannak. És hajlandók annak becsülettel meg is felelni!

Ami pedig a nevelés helyes útját illeti, mindenki megláthatja, ha elmegy egy-egy téli gazdasági iskolába és bepilant annak nevelő- és tanítómunkájába.

A gazdaifjúság részére már évekkel ezelőtt alakultak téli gazdasági iskolák. Egyik helyen bennlakó-otthonnal, a másik helyen enélkül. Tapasztalataim szerint azok az intézmények, melyek bennlakó-otthonnal vannak összekapcsolva, végzik az eredményesebb munkát.

Bejáró tanulókkal nagyon nehéz eredményt elérni. A megszokott környezet, a napi munka, megszokott cimborák, mindennapi kis szórakozások elvonják a tanuló figyelmét. Ezzel szemben áll az internátusi élet számtalan előnye. A rendszeresen beosztott tanulási idő, egymás megbecsülésének, a különleges helyzet folytán az önértetnek és ezzel kapcsolatban a tekintélyek tisztálatának kifejlődése. A kötelező szolid életmód, rendszeres testgyakorlás, rendes étkezés. A tanárokkal, előadókkal, a vármegye különböző közsegeiből összegyűlt tár-

sakkal való együttlét folytán a látókör szélesbülése.

Az internátusszerű nevelés a téli gazdasági oktatással összekapcsolva, az a mód, amellyel népiünk nevelésének munkájában a legértékesebb eredményeket lehet elérni.

Ennek a munkának nemsokára meglesz a falu életében is tapasztalható eredménye. Mert egészen bizonyos, hogy a téli gazdasági iskolákat végzett, aranykalászos gazdák közül fog hamarosan kikerülni a közsegeknek hivatott, értelmes és gerinces előljárósága, vezetősége, akik értékelni fogják a népművelőknek érdekükben kifejtett munkáját, mert tudják, hogy „a jó gazda is holtig tanul”.

Karádi Gyula

A fényképezés mint népművelési tényező

Hosszú évek során azt tapasztaltam, hogy aki nemcsak divatból lógatja nyakában a gépét, hanem dolgozik is vele, annál a fényképezés szinte életszükségletté válik. Az ilyen ember *takarékos*, mert kell a pénz a felvételekhez s így nem jut korcsmára s egyéb haszontalanságra. *Szerefi a természetet*, ahol felvételeinek tárgyát találja. *Keresi a szépet*, amit megörökítsen. *Szeret utazni*, mert mindig újabb és újabb témát keres felvételeihez. Az utazás által *megismeri és megszereti hazáját*, ami oly sok szépet nyújt neki. *Jó megfigyelő*, mert minden mozzanat, a legcsekélyebb részlet is érdekli. *Itélőképessége fejlődik* azáltal, hogy a maga képeit összehasonlítja mások képeivel, *izlése finomul*, szóval jobb, tökéletesebb ember lesz, mint aki nem fényképez.

Ha ilyen nagy a fényképezés átalakító, nemesítő, nevelő ereje, akkor az iskolán kívüli népművelés is föltétlenül munkakörébe kell, hogy állítsa.

Hogyan?

1. *Tartson a műkedvelő fényképezéssel foglalkozók részére tanfolyamokat.* A városokban, ahol erről szó lehet, úgyszintén nehezebben megy a népművelés a sokoldalú kívánságok miatt. Aki soha felé sem nézett semmiféle népművelési tevékenységnek, a fényképezéssel való foglalkozás által a népművelési munka körébe vonható. S azok, akik csak divatból hordják gépüket s évenként mindössze egy tekercs filmet vagy fél tucat lemezt használnak el, ilyen tanfolyam után lelkes híveivé válnak a fényképezésnek, azok pedig, akik addig is hívei voltak, most már tudatosabban,

művészi hatásra törekedve fognak fényképezni.

2. Minden vármegyei központi népművelési bizottság évente rendezzen megjében egy műkedvelő fényképkiállítást.

3. A megyei kiállítások legjobb anyagából évenként felváltva Budapesten s az ország 10—12 nagyobb vidéki városában országos kiállítást kellene rendezni.

Meg vagyok győződve, hogy az EMAOSz (Egyesült Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetsége) előadókkal s az egyes fotoanyaggyárak, képviseltek és kereskedők anyagi támogatással segítenék elő ezeket a kiállításokat. Az igen csekély (20—30 filléres) nevezési díjakkal s az előbb említett támogatással a legkiválóbb képek szerzőit érem- vagy más díjazásban lehetne részesíteni, sőt egy megyei vándordíjat is lehetne alapítani. Ezzel nagyobb lendületet adnánk az amatőrfényképezésnek, mint bármilyen üzleti reklám, közvetve támogatnánk a magyar ipart, új iparágak megteremtésének le-

hetőségét készítenénk elő (papírt és filmet már gyártanak Magyarországon) s a feljebb felsorolt nevelő hatásokat könnyen elérve kamatoztathatnánk iskolánkívüli népművelési munkánk minden ágában.

Iskolánkívüli népművelési bizottságunk keretében az idén már másodikban rendeztem meg a műkedvelő fényképkiállítást. A kiállítók számának és a kiállítás színvonalának emelkedése mutatja azt, hogy érdeklődés van. Erős akarat, kitartással mindent el lehet érni. A népművelési bizottság pénztárának igénybevétele nélkül elértük azt, hogy a 30 filléres nevezési díjából a legjobb képek szerzőit díjazásban részesítettük. Elgondolásom helyességét tehát már kétévi tapasztalattal tudom igazolni.

Sokat nyerne a népművelés vele, ha ezt az eddig figyelmen kívül hagyott tényezőt: a műkedvelő fényképezést is szolgálatába állítaná. Évenként sok száz embert tenne nemesebbé, boldogabbá. Tessék megcsinálni.¹ *Magyar József*

¹ Lásd a *Magyar Lélekben* a fényképezésről szóló, régebbi cikket is. *A szerk.*

Berzsenyi mondja A magyarországi mezei szorgalomról szóló s csaknem minden részében ma is korszerű munkájában:

„... minden nemzet példája bizonyítja, hogy nem csak a gazdagságnak, de a földnek egész becse a földművelő nép műveltségével, gazdaságával együtt nő és fogy; s bizonyítja, hogy egyedül az ily nép emelheti mind az egyes, mind az egész nemzeti gazdaságot oly fennebb virágzatra, mint azt több művelt országban látjuk, de látjuk néhol hazánkban is.

Ily helyeken lehetne aztán a sok bírói zárok nyitására gondolkozni, nem pedig ott, hol a nép ostobasága és szegénysége miatt minden tavasszal éhség van, s a legnagyobb dolog idejében a jobbágy csak üres hasát mutatja a hajdúnak.

Mivel pedig az ily népvészély más részről azon fonák okoskodásból is ered, mely szerint sokan azt hiszik, hogy minél butább a nép, annál hasznosabb: kérdést nem szenved, hogy ezen balvéleményt is úgy kell tekintenünk, mint nemzeti szorgalmunk egyik legkártékonyabb pusztítóját.“



Felelős szerkesztő: Hankiss János. — Felelős kiadó: Milleker Rezső.